

Satu Koski

Perheen kerho.

Kyselytutkimus Kuusamon seurakunnan perhe- ja päiväkerhopalveluja käyttäville perheille.

Opinnäytetyö

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Maaliskuu 2013

TIIVISTELMÄ

Yksikkö Humanistinen ja kasvatusala, Ylivieskan yksikkö	Aika 1.10. 2012 – 30.3. 2013	Tekijä/tekijät Satu Koski
Koulutusohjelma Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi Perheen kerho. Kyselytutkimus Kuusamon seurakunnan perhe- ja päiväkerhopalveluja käyttäville perheille.		
Työn ohjaaja TT Vesa Nuorva	Sivumäärä 38 (6)	
Työelämäohjaaja kasvatusjohtaja Tuomo Törmänen		
<p>Opinnäytetyö on kyselytutkimus perhekerho- ja päiväkerhopalveluja käyttäville perheille. Tutkimuksessa haluttiin tietää perheiden mielipiteitä kerhojen sisältöihin sekä kokoontumisaikoihin. Teoriaosuudessa käsiteltiin perhettä, seurakunnan perhekerhotyötä sekä seurakunnan päiväkerhotyötä. Tutkimustulokset olivat positiivisia seurakunnan nykyiselle toiminnalle ja perheiltä saatiin myös kehittämissuhteita kiitettävästi. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Kuusamon seurakunnan kasvatustyö. Opinnäytetyön kautta tulleita tuloksia on tavoitteena käyttää tulevan toiminnan suunnitteluissa.</p>		
Asiasana perhe, seurakunnan perhetyö, seurakunnan päiväkerhotyö		

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date 1.10. 2012 – 30.3. 2013	Author Satu Koski
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis Club on the family. Asking resorts to families, who are using parishes family- and daycareclub services in Kuusamo		
Instructor Dr Vesa Nuorva	Pages 38 (6)	
Supervisor Tuomo Törmänen, director of education		
<p>The thesis is a survey of family clubs and playgroups for families using the services. The study wanted to know the opinions of family clubs, as well as the contents of assembly time. The results were positive for the current operation of the church and the families were also proposals for development very well. The thesis was commissioned by the parish of Kuusamo breeding. Made through the results of the thesis aim to use the future operations planning.</p>		
Key words family, churc familywork, churc dayclubwork		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 PERHE	7
2.1. Perheen merkitys	8
2.2. Perhe ja lapsi	9
3 SEURAKUNNAN PERHETYÖ LAPSITYÖN NÄKÖKULMASTA	12
3.1. Seurakunnan perhetyö	12
3.2. Seurakunnan perhetyön perusta ja tavoitteet.....	13
3.3. Perhekerhot	14
4 SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOTYÖ JATKUMONA PERHETYÖLLE	17
5 TUTKIMUSONGELMAT	20
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
6.1. Kuusamolainen perhe	21
6.2. Kuusamon seurakunnan perhekerhotyö.....	22
6.3. Kuusamon seurakunnan päiväkerhotyö	23
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	24
7.1. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?	24
7.2. Ovatko kerhojen ajat ja määrät sopivia mielestänne?.....	33
7.3. Kehittämisehdotuksia perheiltä	37
8 POHDINTA.....	39
LÄHTEET	41

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on saada perhe- ja päiväkerhotyön palveluja käyttäviltä perheiltä tietoa ja toiveita seurakunnan perhetyön kehittämiseksi lähinnä alle kouluikäisten lasten perheille. Seurakunnan ja perheiden kohtaamiselle on ajankohtaista hakea uusia toimintamuotoja, jotta perheet kohdattaisiin entistä paremmin ja monipuolisemmin. Kotien antama kristillinen kasvatus on vähentynyt, joten seurakunnan lapsi- ja perhetyöllä on annettavaa perheiden arkeen. Seurakuntien lapsi- ja perhetyössä luodaan juuret lapsen ja perheen osallistumiselle myös myöhemmin seurakunnan toimintaan. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Kuusamon seurakunnan kasvatustyö. Mielestäni on tärkeää, että seurakunnassa kuunnellaan toimintaan osallistujien mielipiteitä. Mielipiteiden kuuntelemisella voi olla yhteyttä kirkon jäsenenä pysymiseen koko elämänkaaren aikana.

Opinnäytetyön teoriaosuus pohjautuu perheen, seurakunnan perhetyön ja seurakunnan päiväkerhotyön esittelyyn. Perheen määritelmä, perheen merkitys ja lapsen asema perheessä ovat merkityksellistä tietoa perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille. Perheestä haluan korostaa positiivisia asioita, koska haluan tällä tavalla tukea perheitä heidän arkielämässään. Perheet painivat monien paineiden alla nyky-yhteiskunnassa ja mielestäni on hyvä muistuttaa mieleen perheen positiivisesta voimavarasta kaikille sen jäsenille. Kolmannessa luvussa tarkastelen seurakunnan monipuolista perhetyötä kokonaisuutena sekä tarkentaen perhekerhotyöhön. Neljännen luvun seurakunnan päiväkerhotyön teorian mukana olemisen opinnäytetyössäni perustuu siihen, että tutkimuksessa käytetty kyselylomake jaettiin sekä perhekerhopalveluja että päiväkerhopalveluja käyttäville perheille. Lisäksi päiväkerhotyö on perheille luonnollinen jatkumo lapsen kasvaessa ja siirtyessä päiväkerhopalveluihin perhekerhotyön palveluista. Hyvin usein kuitenkin näitä palvelumuotoja käytetään samanaikaisesti perheissä.

Ensimmäisenä tutkimusongelma on kerhojen sisältöön liittyvä. Mikä merkitys toiminnan sisällöllä on perheille? Toinen tutkimusongelma liittyy kerhojen kokoontumisaikoihin sekä kokoontumisten määrään viikon aikana. Kumpi on parempi kokoontumisaika perheille, aamu vai iltapäivä ja ovatko nykyiset kokoontumisten määrät sopivia perheille? Perheille jaetussa kyselylomakkeessa (Liite 1 & 2) oli näiden kysymysten lisäksi myös muita

kysymyksiä, joilla mielestäni on merkitystä kerhotoiminnan suunnittelulle. Lomakkeet jaettiin perheille kerhojen kautta viikoilla 3 ja 4 ja vastausaikaa perheillä oli tammikuun loppuun asti. Luvussa 7 on tutkimuksen tulokset johtopäätösten ja perheiltä tulleiden kehittämisideoiden kera. Tulokset on taulukoitu ensin yleisesti ja ensimmäinen tutkimusongelma on myös esitetty perhemuotojen mielipiteiden avulla. Perheiltä tulleet kehittämisideat on kirjoitettu luettelona suoraan palautetuista kyselylomakkeista. Tutkimuksessa perheiden mielipiteitä peilataan Kuusamon seurakunnan vuoden 2012 – 2013 kerhoaikatauluihin ja keväisin kun suunnitellaan uutta toimintakautta, niin tutkimustuloksia voi hyödyntää suunnittelussa.

Pohdinnassa tuon esille tutkimusongelmien vastaukset sekä pohdin näiden kautta seurakunnan perhekerho- ja päiväkerhopalvelujen merkitystä perheille. Tuon myös esille tämän opinnäytetyön prosessin kulkua ja haasteita.

2 PERHE

Mikä perhe on? Kysymys voi ensin tuntua turhalta, sillä jokaisen pitäisi tietää, mikä perhe on. Ihmiset eivät ole tietämättömiä siitä, mikä perhe on, mutta kysymys on aiheellinen koska ihmiset määrittelevät perheen eri tavoin. Suomalaisten mukaan perheen muodostavat aviopari ja lapset tai avopari ja lapset tai aviopari ilman lapsia sekä yksinhuoltaja lapsineen. Perheiden määrittelyn kriteerinä ovat parisuhde ja lapsen ja vanhemman suhde. (Jallinoja, 2000, 185-218). Mielestäni jokainen perhe määrittelee juuri oman perheensä itse. Osa perheistä ottaa perheen määrittelyyn mukaan isovanhemmat ja sisarukset perheineen, ja osa perheistä pitää perheenään vain samassa taloudessa asuvia ihmisiä. Määrittely voi riippua hyvin monista seikoista, tunnesiteillä ja sisäisellä vuorovaikutuksella on myös oma merkityksensä, kun henkilöiltä kysytään oman perheen määritelmää.

Tilastokeskuksen mukaan perhetyypit ryhmitellään aviopari tai avopari ilman lapsia, aviopari tai avopari ja lapsia, rekisteröity miespari tai naispari ilman lapsia, rekisteröity miespari tai naispari ja lapsia, äiti ja lapsia tai isä ja lapsia. Parilla ilman lapsia tarkoitetaan paria, joilla ei ole koskaan ollut yhteisiä lapsia tai lapset eivät enää asu vanhempiensa kanssa. Avo- ja avioparit ja lapsia perheenä sisältävät sekä parin yhteiset lapset sekä parit joilla ei ole yhteisiä lapsia. Lapsiperheiksi määritellään ne perheet joissa asuu alle 18-vuotiaita lapsia. Perhetilastoon huomioidaan lapsi, joka voi olla biologinen lapsi tai ottolapsi ja asuu vanhempiensa kanssa. Kaksi perättäistä sukupolvea muodostavat perheen. Vuoden 2008 lopussa Suomessa oli 1 444 000 perhettä ja väestöstä 76 % kuului perheeseen ja lapsiperheisiin kuului väestöstä 41 %. Avioparien muodostamia perheitä oli kaksi kolmasosaa, avoparien perheitä oli 21 % ja yhden vanhemman perheitä oli 12 % sekä saman sukupuolen rekisteröityjä pareja on vanhempana 187 perheessä. Uusperheiden määrä on kasvanut edellisestä vuodesta ja uusperheissä perhetyyppi on joko avioliitto tai avoliitto. (www.stat.fi)

Perhe on yhteisö, josta voidaan löytää kolme eri tasoa, yhteiskunnallinen, yhteisöllinen ja yksilöllinen taso. Lainsäädännön kautta yhteiskunta säätelee perheiden elämää, perheissä

siirretään perinteitä sukupolvelta toiselle yhteisöllisesti sekä yksilöllisessä tasossa jokaisella perheen jäsenellä on oma merkittävä roolinsa. Perhe muodostaa ainutlaatuisen ympäristön lapsen kokemusoppimiselle ja perheen tunnesuhteilla on oma erityinen merkitys lapselle. Usein perheen sisäiset käytännöt ovat yksilöllisiä ja ääneen lausumattomia. (Kronqvist & Kumpulainen, 2011, 121-141). Mielestäni perhettä pidetään oman ”pyhänä” kokonaisuutena ja kaikki sisäiset asiat perheestä eivät kuulu ulkopuolisille henkilöille. Vaikka nykypäivän maailmassa, esimerkiksi sosiaalisen median kautta, on hyvinkin helppoa jakaa perheen sisäisiä asioita. Jokainen perhe on oma yksilöllinen ja ainutlaatuinen.

Perheiden luonne on muuttunut, isän ja äidin ja lasten muodostama ydinperhe on saanut rinnalleen erilaisia uusia perhemuotoja. Nykypäivän perhe on moninainen, se voi olla yksinhuoltajaperhe, uusperhe tai erillään asuvat vanhemmat, joilla on lasten yhteishuoltajuus. Perheen merkitys ei ole vähentynyt vaikka perheen luonne on muuttunut vuosien aikana. Vuonna 1994 oli Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kansainvälinen perheen teemavuosi. Tunnuksena oli viitteellisesti sydän ja katto, jotka viittasivat perheen perustehtäviin: lämpimiin ihmissuhteisiin ja huolenpitoon yhteenkuuluvuuteen ja turvallisuuteen. Nykypäivän perhettä pidetään yksilöiden välisenä kiireisenä kohtaamispaikkana, silti ulottuvuudet palvelevat tämän ajan elämäntapaa. (Utrio toim. 1997, 197-220).

2.1. Perheen merkitys

Perhettä pidetään ihmisen tärkeimpänä voimavarana ja perhe on ainutlaatuinen kokonaisuus kuten perheen ihmissuhteetkin. Perheen tuki vastoinikäymisissä, perheen vahvistaa jäseniään itsetunnon ja mielenterveyden alueella sekä perheessä tunnetaan hyvin jokainen perheenjäsen. Voiman saaminen, tilaisuus rentoutumiseen, tunne-elämän hoitaminen ja vahvistaminen, yhteenkuuluvuus ja yhdessä elämisen opetteleminen kuuluvat perheiden tärkeisiin tehtäviin. Koti ja perhe ovat ryhmä, johon kuuluu sen jokainen jäsen. (Jarasto & Sinervo, 1997, 125-158).

Lapsen syntyessä perheen rakenne, taloudellinen vakaus, yhdessä eletty historia ja muut olosuhteet ovat hyvin erilaisia, koska vanhemmaksi tulo voi olla aikuiselämässä missä tahansa ikävaiheessa. 20-vuotiaana tai 40-vuotiaana voi tulla ensimmäisen lapsen vanhemmaksi tai lasten väliset ikäerot ovat suuria. Perheen jokainen lapsi syntyy erilaiseen perhetilanteeseen. Perheessä kasvatetaan erilaisia, ainutlaatuisia lapsia ja tärkeää on lapsen huomioiminen persoonan ja temperamentin mukaan sekä lapsen hyväksyminen. (Cacciatore, 2010, 7-29). Mielestäni lapset voivat syntyä hyvinkin vaihtelevaan perhetilanteeseen ja sisarusten ikäerot voivat suuria tai sisaruksia voi syntyä vuoden välein. Tällä on mielestäni merkitystä lapsen elämään ja on huomioitava myös kasvatuksessa.

Vanhemmuutta pidetään lapsen hyvinvoinnin ja kehityksen tärkeänä vaikuttajana. Vanhempien herkkyydellä ja sensitiivisyydellä on merkitystä lapsen kehitykselle, vanhemman kyky tulkita lapsen käyttäytymistä ja vastata siihen on merkittävä lapsen tunneilmaisujen ymmärtämisen kannalta. Vanhemmat toimivat lapselle peilinä, josta hän näkee miten häntä ymmärretään ja millaisena hänet nähdään. On muistettava kuitenkin ettei perheen jokaiseen lapseen toimi samat kasvatuskäytännöt, vaan vanhempien on huomioitava lapsen näkökulma, (Kronqvist & Kumpulainen, 2011, 121-141). Mielestäni vanhemmilla on kykyä ja tarvetta huomioida jokainen perheen lapsi lapsen vaatimalla tavalla, vaikkei se aina ole vaivatonta, mutta palkitsevaa ja antoisaa kuitenkin, ajatellen lapsen kokonaisvaltaista elämää. Tässä tehtävässään vanhemmat tarvitsevat erilaisia tahoja tukemaan vanhemmuuttaan sekä rohkaisemaan riittävään vanhemmuuteen.

2.2. Perhe ja lapsi

Lapsen kehityksen ajan muuttuu myös perheen merkitys lapselle, pieni lapsi on riippuvainen perheestään täysin mutta kehityksensä myötä lapsen reviiri laajenee. Koulusta ja harrastuksista saatujen ystävyysuhteiden merkitys kasvaa. Hoivan ja turvan tarpeet vaihtelevat pärjäämisen ja itsenäistymistarpeiden välillä ristiriitaisestikin. Näissä tilanteissa ammattilaisten vanhemmille annettava tieto lapsen kehitysvaiheista sekä lapsen ainutkertaisuuden kunnioituksesta ovat kullannarvoista tietoa vanhemmille. Lapsen mieltämä perhe voi olla erilainen kuin aikuisten määrittelemä perhe. Tarkan vastauksen voi saada vain lapselta itseltään. Luottamus aikuisiin ihmisiin voi olla kriteeri, jolla lapsi

perheensä määrittelee, joten luotettavan naapurin tai opettajan mainitseminen perheen mainitsemisen yhteydessä on ihan luonnollista lapselle. (Cacciatore, 2010, 7-29).

Mielestäni lapsikin tarvitsee ympärilleen aikuisten muodostaman verkoston, johon hän voi turvata erilaisissa elämäntilanteissa. Kouluikäisenä lapsi voi tarvita esimerkiksi oven aukaisuapua kotiin mennessään luotettavalta naapurilta ja asiasta on sovittu aikuisten kanssa. Erilaisista perhetilanteista johtuen myös seurakunnan kerhojen aikuiset voivat olla lapselle luotettava aikuinen, jolle hän voi kertoa iloistaan ja murheistaan. Tämä näkökulma pitäisi mielestäni olla jokaisella seurakunnan lasten ja perheiden parissa toimivilla ammattilaisilla. Luotettavuutta ja turvallisuuden tunnetta tämän päivän elämässä lapsille ei voi olla liikaa.

Lapsi tarvitsee hyväksyntää, huolenpitoa ja turvallisuutta, jotta hän saa kokemuksen siitä että häntä rakastetaan omana itsenään eikä vain suorittajana. Lapselle on annettava lupa olla oma persoonansa ja kokemus siitä että hänen tunteet, tarpeet ja olotila luovat hänet oikeanlaiseksi ihmiseksi. Suhde omiin vanhempiinsa on lapsen tärkein, koska lapsen syntyessä vanhemmilleen, vanhemmat liittyvät hänet sukuunsa ja turvaavat lapsen elämän. Tälle suhteelle on annettava oma arvonsa ja etsittävä tukemisen ja vahvistamisen keinoja perheen tilanteen niin vaatiessa. Vanhempien ohella lapsen lähisukulaiset sekä lapsen hoitajat ovat hyvän elämän esimerkkinä lapselle. Aikuiset eivät voi olla virheettömiä tai täydellisiä, vaan aikuisen luottamus itseensä ja turvalliseen ja riittävään aikuisuuteen ovat esimerkillisyydessä tärkeitä. (Mattila, 2011, 55-66).

Perheen ja vanhempien kanssa lapsi oppii kulttuuriset ilmiöt osallistumalla arkiaskareisiin kotona. Lapset ovat mukana perheen arjessa osallistujina ja tämän myötä lapsi pystyy tuottamaan omaa kulttuuriaan. Aikuisen kulttuuri ei avaudu lapselle, joten hänen on muokattava sitä oman näköiseksi vertaisryhmän kanssa. Lapsi haluaa olla tärkeä osallistuja omassa toiminnassaan, omassa kerhoryhmässään tai muussa harrasteryhmässään. (Kronqvist & Kumpulainen 2011, 121-141). Mielestäni lapsi luo omaa kulttuuriaan ja elämäänsä kerhotoiminnassa. Lapsi saa kodistaan elämäänsä eväitä, joita hän kokeilee ja testaa toisten lasten kanssa. Mutta lapsi oppii omassa vertaisryhmässään myös toisilta

lapsilta paljon. Tämä näkökulma on mielestäni tärkeä huomioida seurakunnan kerhotoiminnassa. Aika, jonka lapsi saa olla kavereidensa kanssa, on korvaamatonta kasvatusta lapsen toiminnalle ja itsetunnon kehitykselle. Perheiden eri elämäntilanteista ja asuinpaikasta johtuen ei aina tule luonnollisestikaan kavereita naapurustosta jos lapsiperheitä ei asu ympäristössä. Tämän vuoksi esimerkiksi kerhoissa solmitut kaveruussuhteet nousevat suureen arvoon lapsen elämässä. Vanhempia ja perheitä on tuettava siinä, että lapsi saa rinnalleen kavereita. Myös kaverisuhteiden merkitystä lapsen kehitykselle ja itsetunnolle on keskustelun arvoista vanhempien kanssa.

3 SEURAKUNNAN PERHETYÖ LAPSITYÖN NÄKÖKULMASTA

Kirkon tehtävänä on olla etsimässä hyvän elämän edellytyksiä ihmisten rinnalla. Yhtenä tärkeänä osana on perheiden hyväksi tehtävä työ. Perheiden hyvinvointi edistää kaikkien hyvinvointia, koska perhe on yhteiselämän perusyksikkö. Nykypäivän perheet kohtaavat erilaisia haasteita arjessaan ja ydinperheen rinnalle on tullut uudenlaisia tapoja elää perheenä, silti yhdessä elämisen muotoja kantavat samankaltaiset odotukset hyvästä elämästä. (Rakkauden lahja, 2008)

3.1. Seurakunnan perhetyö

Kirkon perhetyö on seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoisten tekemää toimintaa perheille. Toiminnan avulla vahvistetaan perheiden hengellistä elämää, kasvua ihmisenä, keskinäistä välittämistä ja kunnioittamista, vaikeissa elämäntilanteissa jaksamista sekä seurakuntayhteyden ylläpitämistä. Seurakuntien perhetyön suunnittelun tukemiseksi julkaistiin perhetyön linjaus *Minäkö perhetyön tekijä? – suuntaviivoja perhelähtöisen työtteen vahvistamiseen seurakunnissa*. Julkaisun tukemana jokainen seurakunnan työntekijä voi toimia perustehtävässään perheiden hyvinvoinnin vahvistajana. (Haastettu kirkko, 2012, 179-182).

Seurakunnissa perhetyö on parhaimmillaan yhteistyötä seurakunnan työmuotojen sisällä ja seurakuntalaisten kanssa. Perhetyö ei ole eriytynyt työmuoto vaan toimii niissä yhteyksissä, joita seurakunnilla on jo eri-ikäisiin seurakuntalaisiin. Perhetyö on parisuhteen tukemista sekä vanhemmuuden tukemista, sillä vanhempien suhde on perheen perussuhde ja vanhemmat tarvitsevat rohkaisua omaan vanhemmuuteensa. Perhetyö on myös perheyhteyden lujittamista, yhteinen tekeminen lujittaa perheiden jäsenten yhteenkuuluvuutta. Tämän myötä perheille yhteiseksi tarkoitettut perhepäivät askartelun tai laulamisen muodossa ovat perheiden suosiossa. (Lindfors, 1997, 152-163).

Kirkon toiminnan painopisteenä oli vuosina 2003-2005 Koti, kasvun paikka, jolla haluttiin korostaa kirkon perhelähtöistä työtapaa. Perheen hengellistä elämää ja vanhemmuuden tukemista sekä kristillisen perinteen välittäminen ja kirkon jäsenyyden vahvistaminen koetaan kirkon perhetyössä tärkeäksi. Kirkon perhetyössä seurakunnat tekevät yhteistyötä kuntien, muiden kristillisten järjestöjen tai herätysliikkeiden kanssa. Pelastakaa lapset ry sekä Mannerheimin lastensuojeluliitto ovat myös yhteistyökumppaneita, jotka on mainittu erityisesti. (Monikasvoinen kirkko, 2008, 123-132).

3.2. Seurakunnan perhetyön perusta ja tavoitteet

Kirkon perhetyö pohjautuu kristilliseen ihmiskäsitykseen, Raamatun ihmiskuvaan ihmisen arvokkuudesta koska Jumala on hänet luonut, ihminen on lunastettu pahan vallasta mittaamattoman arvokkaalla tavalla sekä hän on Pyhän Hengen temppele. Jumalan perheessä, seurakunnassa kasvatetaan ihmistä toisten ihmisten yhteydessä ja alusta alkaen ihminen on sitoutunut perheeseen. Raamatussa yhteisöön kuuluminen on itsestään selvä asia ja aikuisen tehtävänä on huolehtia lapsista ja tukea sekä ohjata heidän kasvuaan. Kristityn elämässä perheessä koetaan syvintä rakkautta ja suurinta vaikeutta rakastaa. Perheen sisällä ja kauempana oleviin lähimmäisiin aktivoituu lähimmäisen rakkaus. (Minäkö perhetyön tekijä?, 2009)

Tavoitteita perhetyölle määriteltäessä on huomioitava perhetyön moninaisuus seurakunnissa. Tavoitteisiin on laitettu viisi eri aihealuetta; Perhe ja oma kasvu, Perhe, parisuhde ja avioliitto, Perhe ja vanhemmuus, Perhe, isovanhemmuus ja kummius ja Perhe haasteellisissa, muuttuvissa ja vaikeissa olosuhteissa. Perheiden elämänvaiheet näkyvät aihealueiden tavoitteissa ja sisällöt voidaan soveltaa kaikkiin perhemuotoihin. Tavoitteiden määrittelyssä on käytetty apuna kirkon työalojen kehittämissasiakirjoja ja tavoitteet ovat virikkeitä pitkäjänteiseen suunnitteluun seurakunnissa. Seurakunnat määrittelevät oman seurakuntalaisten tarpeiden mukaiset, työntekijöiden näkemysten ja resurssien pohjalta oman seurakunnan perhetyön tavoitteet ja päämäärän. (Minäkö perhetyön tekijä?, 2009)

Seurakunnan perhetyön oma erityinen alue on sanan julistus ja keskeisenä tehtävänä on kertoa hyvästä ja rakastavasta Jumalasta. Jo kastetilaisuudessa seurakunnan työntekijät sitovat itsensä ja omat resurssinsa perheiden tukemiseen, kun perheeltä kysytään halua kasvattaa lasta yhdessä seurakunnan kanssa. Seurakunnat ja työntekijät haluavat perhetyön olevan vuorovaikutteista ja tasavertaista työskentelyä, josta molemmat saavat voimia itselleen ja molemmat osapuolet hyötyvät. Seurakuntien perhetyön kivijalka muodostuu seurakuntien perhekerhotyöstä, jonne vanhemmat lapsineen hakeutuvat itse. Perhetyön muutokset arkisempaan suuntaan ovat uutta ja perhetyö koetaankin yhdessä keskustelemiseksi arjen kysymyksistä. (Uusimäki, 2005, 153-163).

Mielestäni seurakuntien olisi annettava tilaa perhekerhetyölle, joka toimii perheiden matalan kynnyksen paikkana tulla mukaan seurakunnan toimintaan. Hyvin usein perheet tutustuvat seurakunnan toimintaan perhekerhojen kautta, jonka jälkeen lapsi jatkaa oman ikäkautensa kerhoryhmässä. Perhekerhoista saaduilla kokemuksilla on mielestäni merkitystä miten perhe kokee oman kotiseurakunnan omassa elämässään. Osa perheistä kasvaa suoraan seurakunnan yhteyteen kotikasvatuksen kautta mutta myös ne perheet, joilla ei ole tätä mahdollisuutta, saavat seurakunnan perhekerhojen kautta lapsilleen juuret seurakuntaan.

3.3. Perhekerhot

Perhekerhot ovat alituisesti muuttuvia ryhmiä ja ikäjakautuma kerhoissa voi olla vauvasta vaariin. Perhekerhot ovat vanhempien kohtauspaikka ja samalla se on ensimmäinen seurakunnan väylä tukea perheitä kristillisessä kasvatuksessa. Tämä väylä olisi nähtävä mahdollisuutena seurakunnissa ja sitä tulisi käyttää mahdollisimman hyvin, koska perhekerhoissa kohdataan nuoria lapsiperheitä, joita ei välttämättä muuten kohdata. (Lindfors toim. 2000). Perhekerhot ovat hyvin eläviä käyttäjämäärältään joka kerhokerta. Lasten ikärakenteen vaihtelevuus ja aikuisten välinen vuorovaikutus sekä ohjaajien ammatillisuus luovat mielestäni kerhohetkien ilmapiirin.

Mielestäni perhekerhojen ohjaajilla tulisi olla ryhmän muotoutumisen vaiheista tietoutta, jotta he voivat työssään huomioida ryhmän vaiheet ja antaa ammatillisuutensa kautta jokaisessa ryhmän eri vaiheessa tarvittavaa ammatillisuutta. Ohjaajien on huomioitava myös lasten ja vanhempien erilaiset perhetaustat ja ikäjakauma. Perinteisesti perhekerhot koetaan matalan kynnyksen paikaksi tulla osalliseksi seurakunnan toimintaan. Tästä syystä perhekerhojen ohjaajien ja perheiden kohtaaminen on hyvin merkittävä tapahtuma perheille. Ohjaajan on hyvä olla aito, luonnollinen, ystävällinen ammattilainen kohdatessaan perheitä.

Seurakunnissa perhetyön kerhoja kutsutaan nimillä perhekerho, avoin kerho, vanhempi-lapsi-kerho, äiti-lapsi-kerho, vauvakerho, perhekahvila, vauvaolkkari, retkiperhekerho, olohuone, vauvaperhekerho, perhetupa, taaperokerho ja nyttikerho. (Haastettu kirkko, 2012). Kuusamon seurakunnassa, jota opinnäytetyöni tutkii, perhekerhon muotoja ovat avoin kerho, ensiäitien kerho sekä parkkikerho. Avoimessa kerhossa lapset ja aikuiset toimivat yhdessä, ensiäitien kerho on vertaisryhmä ensimmäisen lapsensa saaneille ja parkkikerhoon voi lapsen tuoda lastenohjaajien hoitoon pariksi tunniksi. (www.kuusamonseurakunta.fi)

Yleensä perhekerhot kokoontuvat kerran viikossa aamupäivisin ja vain joka neljännessä seurakunnassa kokoontumisia oli iltpäivisin, kolmessa prosentissa seurakuntia kokoonnuttiin viikonloppuisin ja 13 % seurakunnista perhekerhojen kokoontumisia oli arki-iltoina. Kokoontumisajankohdista voidaankin päätellä että toiminta on suurimmaksi osaksi suunnattu kotona lapsiaan hoitaville perheille. (Monikasvoinen kirkko, 2008, 123-132). Seurakunnissa on paljon suunniteltu myös toimintaa työssäkäyville perheille iltaisin, ja jonkin verran on toteutettukin ja saatu mukavia kerhohetkiä.

Perhekerhojen toiminnan suunnittelu tulisi olla vuorovaikutteista kerhossa kävijöiden kanssa, jotta kerhon toimita muodostuisi niistä asioista jotka ovat kerholaisille tärkeitä. Ryhmien ja ohjaajien erilaisuudesta johtuen kerhojen sisällöt voivat vaihdella, mutta hartaus kerhoissa pidetään vakituisesti. Hartaudesta voidaan käyttää myös nimitystä hiljentyminen, hiljainen hetki tai hyvä hetki. Nimen perusteella voimme päätellä että

kyseessä on yhteinen hetki, jonka tulisi olla lämmin ja myönteinen ilmapiiriltään. Perhekerhojen hartaudet voidaan kokea juhlallisina ja pyhänä hetkenä, kuten myös osana arjen elämää. Altтарin kynttilät tai hartauden rutiininomaiset rituaalit mm. samat laulun kynttilän sytytyksen aikana viestittävät sekä lapselle että aikuiselle rauhallisuutta ja kiireettömyyttä, hetkeä jossa on hyvä vain olla yhdessä Jumalan edessä. Kaunis alttari ja muu kerhotilan kaunis sisustaminen luovat myönteistä ilmapiiriä myös hartauden kokemiseen sekä aikuiselle että lapselle. (Lindfors, 2000).

Hartauden lisäksi perhekerhon muu toiminta tukevat lapsen ja aikuisen yhteisen tekemisen iloa. Askarteleminen, saven muotoileminen tai maalaaminen tehdään yhdessä ja vuorovaikutus lapsen ja aikuisen välillä on tärkeää. Tästä syystä perhekerhojenohjaajien on suunniteltava tekeminen niin helpoksi että pieninkin perhekerholainen voi siihen osallistua. Käsillä tekeminen tuo myös yhteenkuuluvuuden ulottuvuuden kerhon hartauteen ja materiaalit ovat korkealuokkaisia, jotta työn jälki olisi kaunista. Hartauden ja käsillä tekemisen lisäksi yhteiset musiikkituokiot ja leikkihetket tuovat perhekerhojen arkeen luonnollista yhdessä tekemisen iloa. Rytmitykset ja hyppelyt musiikin tahdissa tuovat lapselle ja aikuiselle kokonaisvaltaisen hyvän kokemuksen. Perhekerhojen lauluvalikoima tulisi olla melko suppea ja vanhemmille tulisi kertoa laulamisen arvosta sekä miten ne välittävät suomalaista perinnettä lapsille. Tätä kautta vanhemmat voisivat ottaa omaan arkeensa laulamisen lapsensa kanssa. (Lindfors, 2000).

4 SEURAKUNNAN PÄIVÄKERHOTYÖ JATKUMONA PERHETYÖLLE

Päiväkerhot ovat ainutlaatuisia, missään muualla maailmassa kirkkoilla ei ole näin laajaa ja säännöllistä kasvatustoimintaa arkipäivisin kuin Suomessa. Päiväkerhoissa toteutetaan kirkon kasteopetusta, annetaan lapsen kasvaa seurakunnan yhteydessä sekä tuetaan kotien kristillistä kasvatusta. Päiväkerhotyöllä onkin kasvatuksellinen, hoidollinen sekä diakoninen tehtävä seurakunnissa. Yhteistyö vanhempien kanssa sisältyy päiväkerhotyön kokonaisuuteen. (Saarinen, 1997, 130-135). Tulee mieleeni näin seurakuntien säästökeskustelun aikaan että onko tätä asiaa huomioitu ja mietitty syvällisesti? Mielestäni tämä on hyvä mahdollisuus seurakunnille jota tulisi pohtia syvällisessä merkityksessä.

Kirkon lapsityön vahvuus on ollut vuosikausia päiväkerhotyö, joka on tarkoitettu 3-5-vuotiaille lapsille. Kunnallisen päivähoito-oikeuden laajentuminen on vaikuttanut päiväkerholaisten määrän vähentymiseen vuosien aikana. Päiväkerhot tavoittivat vuonna 2011 ikäkauden lapsimäärästä 27%, kun ne vuoden 2007 tilastoissa tavoittivat 36 % ja vuoden 1995 58 % ikäkauden lapsimäärästä. (Haastettu kirkko, 2012, 179-182).

Päiväkerhotoiminta on virinnyt tarpeen mukaan, yhtä ensimmäistä alkujuurta ei ole voitu selvästi osoittaa. Päiväkerhot ovat alkaneet kotien toivomuksesta saada lapsille virikkeitä ja tukea kasvatukseen. Toiminta alkoi suurista kaupungeista ja levisi nopeasti pienimpiin kaupunkeihin sekä kirkonkyliin ja maaseuduille. Toiminnalla seurakunta tuki kotien kasvatustehtävää ja antoi kasteopetusta ja toimintaan tahdottiin mukaan kaikki lapset erilaisista lapsiryhmistä, mukaan tulivat ensin kuulovammaiset lapset. (Wennermark & Alopaeus-Karhunen, 2004, 13-24).

Piispainkokous hyväksyi päiväkerhotyön tavoitteet vuonna 1975, jonka mukaan päiväkerho on keskeisesti kirkon oma työmuoto. Kasteopetuksen antaminen alle kouluikäisille lapsille huomioiden lapsen persoonallisuuden kehittyminen sekä toiminta suunnitellaan kokonaisvaltaisesti lapsen tarpeita ajatellen. Lasten ja lastenohjaajien välinen vuorovaikutus kerhoaikana ovat sekä vanhempien tukeminen heidän kasvatustehtävässään

ovat keskeistä toiminnalle. Päiväkerho on myös kristillisen kasvatuksen antaja ja toiminnassa on kristillinen sanoma eri muodoissaan esillä. (Lindfors, 2000).

Päiväkerhotyön erityinen tavoite on tukea perheitä kristillisessä kasvatuksessa ja 1980-luvulla alettiin puhua laaja-alaisesta lapsityöstä, johon koettiin kuuluvan pyhäkoulut, päiväkerhot, perhetyö sekä iltapäiväkerhot. Käsite kirkon varhaiskasvatus syntyi vuosituhannen vaiheessa ja kasvatusta käsiteltiin kokonaisuutena, johon kuuluu lapsen kasvatusta, hoito ja opetus ja tähän liittyy kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa. (Lapsi on osallinen, 2008).

Päiväkerhon perustana on kristillinen ihmiskäsitys ja päiväkerhotoiminta on kristillistä kasvatusta. Päiväkerhossa eletään arjen keskellä ja lapsi kohdataan kasvokkain. Lapsi on Jumalan luoma, ainutlaatuinen ihminen ja kerhon lastenohjaaja arvostaa lasta ja antaa lapselle tilaa tulla nähdyksi, koska se on lapselle tärkeää ja hänen hengellisen elämänsä peruskokemus. Kerhotoiminnassa lapsen ja aikuisen lastenohjaajan välinen vuorovaikutus on edellytys lapsen hyvinvoinnille kerhossa. Lastenohjaajan kohtaa lapsen yksilönä ja pyrkii jokaisella kerhokerralla keskustelemaan jokaisen lapsen kanssa sekä kuuntelemaan ja olemaan läsnä lapsen tarpeille. (Kirkon varhaiskasvatus)

Päiväkerho on lapsen seurakunta ja päiväkerhon koko toiminta ja yhdessä oleminen ovat kokonaisvaltaista kristillistä kasvatusta lapselle. Lapsi saa pohtia elämän suuria ja pieniä asioita oman elämänsä kautta ja kerhon lastenohjaaja pysähtyy kuuntelemaan ja yhdessä pohtimaan lapsen kanssa lasta mietityttäviä asioita. Hiljentyminen Jumalan eteen alttarin äärellä kuuntelemaan Raamatun kertomuksia tai keskustelua kirkkovuoden sunnuntaista tuovat lapselle mieleen kysymyksiä, jotka rakentavat kerhohetken sisältöä. Toiminta rakentuu projekti- tai teematyöskentelystä ja lapsen kiinnostuksen kohteet vaikuttavat projektien ja teemojen valintaan. Kirkkovuosi ja vuodenaika vaikuttavat myös päiväkerhon teemassa. Perinteisesti päiväkerhot kokoontuvat 2-3 kertaa viikon aikana 2-3 tuntia kerrallaan. Kokoontumiskerrat ja keston seurakunnat päättävät oman seurakunnan sisällä perheiden tarpeista ja paikkakunnan omaleimaisuuden huomioon ottaen. (Saarinen, 1997, 130-135).

Seurakunnan päiväkerhojen lastenohjaajat tapaavat vanhempia kerhokauden alussa keskusteluissa, joissa luodaan pohjaa yhteiselle näkemykselle sekä jatkuvalla vuorovaikutuksella vanhempien kanssa. Keskusteluissa tulevat esille vanhempien toiveet kristillisen kasvatuksen tukemiseksi sekä kokonaisvaltaisen kasvatuksen tukemiseksi. Lapsille nämä tapaamiset tuovat turvallisuuden tunnetta, hänelle tärkeät aikuiset keskustelevat yhdessä. Ja vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa päiväkerhojen toimintaan. (Kirkon varhaiskasvatus).

Päiväkerhossa pyritään etsimään sellaista tapaa, joka kohtaa lapsen ja hänen perheensä. Lähtökohtana on huomioida perheiden elämäntilanne ja miten kristillinen kasvatus kohtaa lapsen elämäntodellisuuden. Päiväkerhojen kokoontumiskerrat, ikäryhmät ja muut tarpeelliset asiat muuttuvat tarpeiden mukaan. Päiväkerhon työntekijät pyrkivät rakentamaan yhteistyötä kunnan ja eri järjestöjen työntekijöiden kanssa paikkakunnan perheiden hyväksi. (Saarinen, 1997, 130-135).

5 TUTKIMUSONGELMAT

Ensimmäisenä tutkimusongelma on kerhojen sisältöön liittyvä. Mikä merkitys toiminnan sisällöllä on perheille? Toinen tutkimusongelma liittyy kerhojen kokoontumisaikoihin sekä kokoontumisten määrään viikon aikana. Kumpi on parempi kokoontumisaika perheille, aamu vai iltapäivä ja ovatko nykyiset kokoontumisten määrät sopivia perheille?

Tutkimus on kvantitatiivinen tutkimus, jossa lähtökohtia ovat aiempien tutkimusten johtopäätökset ja teorit sekä käsitteiden määrittely. Aineisto tutkimukseen kerätään niin että se voidaan mitata määrällisesti ja aineisto saatetaan tilastollisesti käsiteltävään muotoon. Kyselytutkimuksen etu on että sen avulla saadaan tutkimusaineistoa laajasti. Huolellisesti suunnitellun lomakkeen aineisto käsitellään ja analysoidaan tietokoneen avulla. Kysymykset voidaan muotoilla avoimiksi tai monivalintakysymyksiksi. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle tilan sanoa mitä hänellä todella on mielessä. Monivalintakysymyksiä on helpompi käsitellä ja analysoida tietokoneella, koska vastausvaihtoehdot ovat näkyvillä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 1997, 139-140, 193-201).

Aiempia tutkimuksia etsiessäni löysin Paula Atilan tekemän opinnäytetyön Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun sivuilta.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksessa käytetty kyselylomake jaettiin Kuusamon seurakunnan perhe- ja päiväkerhoissa. perhekerhoissa kävin itse jakamassa kyselyn ja samalla keskustelin vanhempien kanssa ja päiväkerhoissa seurakunnan lastenohjaajat jakoivat kyselylomakkeen vanhemmille kun he tulivat lasta hakemaan. He myös kertoivat mihin tarkoitukseen kyselylomake jaettiin ja motivoivat omalta osaltaan perheitä vastaamaan. Perhe- ja päiväkerhojen kautta kerhojen kautta jaettiin kyselylomakkeita 122 kappaletta ja niitä palautui 72 kappaletta. (Liite 1 & 2).

Kyselylomaketta perheille jaettiin tammikuussa viikkojen 3 ja 4 aikana. Sekä palautus oli tammikuun loppuun mennessä. Alkuvuosi oli mielestäni hyvä aika jakaa lomaketta, koska puoli vuotta oli käytetty kerhopalveluja ja kysely saadaan tietoon hyvissä ajoin ennen kuin uuden kauden suunnittelu alkaisi. Paikallinen lehtemme teki perhekerhossa 18.1.2013 jutun, jossa kerroin kyselystä ja sen taustasta ja tarkoituksesta sekä lehteen haastateltiin yhtä vanhempaa, joka oli jo täyttänyt kyselylomakkeen. Lehtijutun tavoitteena oli aktivoida ja motivoida perheitä vastaamaan kyselyyn, lehti ilmestyi 24.1.2013. Lehtijutun vaikutusta on vaikea arvioida, koska lehden ilmestymisen jälkeen oli vielä viikko aikaa palauttaa kyselylomake ja suurin osa kyselylomakkeista oli jo palautettu ennen lehden ilmestymistä.

6.1. Kuusamolainen perhe

Kuusamon väkiluku oli vuoden 2011 lopussa 16 373. Perheitä on yhteensä 4616, joista 801 perheitä, joilla on alle 7 -vuotiaita lapsia. Ja lapsiperheen keskip koko on tilastokeskuksen mukaan 3,93. Perhetyypin mukaan aviopari ja lapsia oli 1388 ja avopari ja lapsia 440 kappaletta. Isä ja lapsia tilastoissa oli vuoden 2011 lopussa 114 ja äitiä ja lapsia oli 406. Suurimman ryhmän tilastojen mukaan muodosti aviopari ilman lapsia 1798 ja avopareja ilman lapsia Kuusamossa oli vuoden 2011 lopussa 470. (www.stat.fi). Kuusamo on väestökehitykseltään menossa ikääntyneiden suuntaan ja nuoria lapsiperheitä muuttaa työn

perässä pois paikkakunnaltamme. Kuusamossa ei ole suurta teollisuutta, joka työllistäisi vanhempia paljoakaan. Matkailuala on suurimpia työllistäjiä, vaikkakin kausiluonteisesti. Perheille tarkoitettua toimintaa arkipäivisin tarjoaa kerran viikossa Mannerheimin lastensuojeluliiton vapaaehtoisvoimin pidettävä kahvila sekä kaupungin tarjoamat lakisääteiset päivähoitopalvelut sekä musiikkiopiston musiikkileikkikouluryhmiä on arkipäivisin.

6.2. Kuusamon seurakunnan perhekerhotyö

Kuusamon seurakunnassa, jota opinnäytetyöni tutkii, perhekerhon muotoja ovat avoin kerho, ensiäitien kerho sekä parkkikerho. Avoimessa kerhossa lapset ja aikuiset toimivat yhdessä, ensiäitien kerho on vertaisryhmä ensimmäisen lapsensa saaneille ja parkkikerhoon voi lapsen tuoda lastenohjaajien hoitoon pari tunniksi. Perhekerhoista avoin kerho ja ensiäitien kerho kokoontuvat joka viikko 2 tuntia kerrallaan. Avoin kerho on perjantai aamuisin klo 9–11 ja ensiäitien kerho on keskiviikkoisin klo 13-15. Parkkikerho kokoontuu kahden viikon välein keskiviikkoisin klo 9.30-11.30. (Kuusamon seurakunta).

Perhekerhoissa pidetään hartaus, pyhäkouluhetki melkein joka kerhokerta johon vanhemmat ja lapset osallistuvat yhdessä. Kerhohetki sisältää yhteisiä laululeikkejä ja silloin tällöin askartelun, joka tehdään myös yhdessä. Kerho alkaa lasten vapaalla leikillä ja aikuiset keskustelevat tai leikkivät lasten kanssa. Kerhon aikana on mehu ja kahvihetki sekä keksit. Parkkikerhossa lapsilla on omat pienet eväät kotoa tuotuna. Kerhoissa huomioidaan myös perheiltä tulevat toiveet sisällön suhteen ja keväisin tehdään kevätretki yhdessä.

6.3. Kuusamon seurakunnan päiväkerhotyö

Seurakunnan päiväkerhot kokoontuvat omissa ikäryhmissään, 3-vuotiaiden ja sivukylien päiväkerhot ovat kerran viikossa ja 4- ja 5-vuotiaat kokoontuvat kaksi kertaa viikossa keskustan alueella. Sivukylien ja 3- ja 4-vuotiaiden kerhot ovat kaksi tuntia ja 5-vuotiaiden kerho on kolme tuntia. Päiväkerhoon lapset tuovat omat pienet eväät.

Kerhohetki sisältää hartauden jota kutsutaan pyhäkouluhetkeksi. Pyhäkouluhetken sisältö liittyy kirkkovuoteen tai vuodenaikaan. Pyhäkouluhetkessä on kaava, jossa toistuu sama kynttilän sytytyslaulu joka kerta ja oma kerhorukous. Usein myös käden työn aihe tulee pyhäkouluhetken aiheesta. Kerhon muu sisältö on lasten omaan leikkiä sekä yhteisleikkejä tai lauluhetki. Askarteleminen tai muu käden työ sisältyy jokaiseen kerhokertaan. Yhteinen omien eväiden syöntihetki on myös osa kerhon ohjelmaa.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kyselylomakkeita palautui takaisin 72 kappaletta. Vastaajista ydinperheitä oli 60, uusioperheitä 9 ja yksinhuoltajaperheitä 3. Muita perhemuotoja, joita teoriaosassa kerroin ei tässä tutkimuksessa tullut esille. Kerhoissa käyviä lapsia oli yhteensä 75. Huomattavaa oli se, että samat perheet käyttivät sekä perhetyön että päiväkerhon kerhopalveluja. Perhekerhoissa oli aloitettu yhteinen käyminen, jonka jälkeen lapsi oli itsenäisesti jatkanut käyntiään ikäkausiryhmissä. Perheistä 34 kappaletta oli käyttänyt palvelua enemmän kuin 3 vuoden ajan. Sisarusten määrää kyselyssä ei suoraan kysytty, mutta lasten määrän kautta perheessä kertoi kysymys lasten iästä ja tutkimukseen tuli vastaukseksi, että perheissä oli 101 lasta, jotka olivat iältään alle 1-vuotiaasta 5-vuotiaaseen. Huoltajien ikäjakauma oli 20 - 30-vuotiaita oli 47, 31 - 40-vuotiaita oli 69 ja yli 41-vuotiaita 25.

7.1. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?

TAULUKKO 1. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Lapselle uusia kavereita	55	11	5		1

Vastauksia tähän kohtaan kyselylomakkeessa tuli 72 kappaletta. Tuloksen mukaan perheistä täysin samaa mieltä olevien osuus on merkittävän suuri, yhteensä 55 perhettä ja lähes samaa mieltä oli 11 perhettä. Huomioitavaa on myös, ei samaa eikä eri mieltä olevien perheiden vastausten määrä ja täysin eri mieltä lapsen saamista kavereista on yksi perhe.

Kun samaa kysymystä tarkastellaan perhemuodon mukaan, niin taulukko 2 antaa seuraavanlaisia vastauksia.

TAULUKKO 2. Antaako seurakunnan kerhotoiminta lapselle uusia kavereita?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Ydinperhe	46	9	4		1
Uusioperhe	7	2			
Yksinhooltajaperhe	2		1		

Ydinperheistä 46 on täysin samaa mieltä, uusioperheistä seitsemän on täysin samaa mieltä ja yksinhooltajan perheistä kaksi on täysin samaa mieltä, siitä että lapsi saa uusia kavereita kerhoista. Lähes samaa mieltä ydinperheistä on yhdeksän ja uusioperheistä kaksi. Ei samaa eikä eri mieltä ydinperheistä on neljä ja yksinhooltajaperheistä yksi. Ydinperheistä yksi perhe on täysin eri mieltä siitä, että lapsi saisi uusia kavereita kerhojen kautta.

Johtopäätöksenä taulukosta 1 ja taulukosta 2 voidaan sanoa että seurakunnan kerhoilla on suuri merkitys lapsen uusille kaverisuhteille. Mielestäni tästä syystä on tärkeää että lapset saavat käydä samassa kerhopisteessä ja ryhmässä koko kerhoaikansa 3-vuotiaasta 5-vuotiaaseen, koska kaverisuhteilla on silloin suurempi mahdollisuus jäädä pysyviksi kaverisuhteiksi lapsen elämän myöhempisiin vaiheisiin. Mielestäni myös se, että jokainen perhe oli vastannut tähän kysymykseen, on tärkeää huomata. Voidaankin olettaa, että perheet pitävät seurakunnan kerhojen kautta tulleita lapsen kaverisuhteita tärkeässä merkityksessä. Tässä olisi myös mahdollisuus kerhojen ohessa järjestää perheille yhteisiä tapahtumia, joissa vanhemmat tapaisivat toisiaan, jotta kaverisuhteet tulisivat myös kerhoajan ulkopuoliseen arkeen mukaan. Teoriaosassa luvussa 2 tuli esille lapsen halu olla tärkeä osallistuja omassa kerhoryhmässä, joten lapsen kerhokaverit ovat yksi tärkeä osa lapsen oman kulttuurin luomisessa vertaisryhmän kanssa.

TAULUKKO 3. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Aikuiselle paikan keskustella	13	19	19	12	6

Vastauksia tähän kohtaan kyselylomakkeessa tuli 69 kappaletta. Kolmessa palautetussa kyselylomakkeessa oli jätetty vastaamatta kokonaan tähän kohtaan. Ei samaa eikä eri mieltä vastanneita oli 19, kuten oli myös lähes samaa mieltä vastanneita perheitä. Täysin samaa mieltä perheistä oli 13 ja vähän eri mieltä 12. Täysin eri mieltä oli viisi perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä vastauksia on 19 kappaletta, joka on mielestäni todella paljon.

Jaoteltaessa vastaukset, kysymykseen antaako seurakunnan kerho aikuiselle paikan keskustella, perhemuotojen perusteella.

TAULUKKO 4. Antaako seurakunnan kerhotoiminta aikuiselle paikan keskustella?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Ydinperhe	11	18	15	8	5
Uusioperhe	1	1	3	4	
Yksinhuoltajaperhe	1		1		1

Ydinperheistä 11 on täysin samaa mieltä, uusioperheistä 1 ja yksinhuoltajaperheistä 1 siitä, että seurakunnan kerhoissa olisi aikuiselle paikka keskustella. Lähes samaa mieltä ydinperheistä on 18 ja uusioperheistä 1. Ei samaa eikä eri mieltä olevien ydinperheiden osuus on mielestäni suuri, 15 perhettä. Tämän kysymyksen vastaukseen vaikuttaa varmaankin, se kumpaa palvelua käyttää. Perhekerhoissa aikuiset ovat mukana joka kerran, kun taas päiväkerhoissa lapset saavat ohjaajien kanssa. Kysymykseen tuli 69 vastausta ja 12 perhettä vähän eri mieltä ja 6 perhettä täysin eri mieltä siitä, että onko kerho aikuiselle paikka keskustella.

Johtopäätöksenä taulukosta 3 ja taulukosta 4 voidaan ensin miettiä sitä että kumpaa palvelua perheet käyttävät. Mielestäni perhekerhoissa tulee olla tilaa aikuisten keskusteluille, kun taas päiväkerhoon lapset jäävät keskenään, joten paikkaa aikuisten keskusteluille ei tämän vuoksi ole. Aikaa myös ohjaajien kanssa keskusteluille kerhoaikana on helpompaa järjestää perhekerhoissa kuin päiväkerhoissa. Tästä syystä vanhempien

kanssa käytävät vanhempainkeskustelut ennen kerhokauden alkua ovat tärkeitä sekä perheille että ohjaajille ja suunnittelussa on varattava tähän tilaa ja aikaa. Tästä voisi ajatella myös sen mitä teoriaosan kolmannessa luvussa tuli esille seurakunnan työmuotojen yhteistyöstä seurakuntalaisten kanssa. Perhetyö toimii joka työmuodon alla ja seurakunnissa on paljon yhteyksiä perheisiin muillakin kuin lapsityöllä.

TAULUKKO 5. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Tukea vanhemmuuteen	15	34	15	6	1

Vastauksia tähän kohtaan kyselylomakkeessa tuli yhteensä 71 kappaletta. Tukea vanhemmuuteen kerhojen kautta perheistä on täysin samaa mieltä 15 perhettä ja lähes samaa mieltä 34. Ei samaa eikä eri mieltä on 15 perhettä ja vähän eri mieltä 6 sekä täysin eri mieltä on yksi perhe.

Jaoteltaessa tämä kysymys perhemuotojen mukaan, saadaan vastaukseksi taulukon 6 mukaisia vastauksia.

TAULUKKO 6. Antaako seurakunnan kerhotoiminta tukea vanhemmuuteen?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Ydinperhe	14	31	8	5	1
Uusioperhe		3	5	1	
Yksinhuoltajaperhe	1		2		

Perhemuodoista ydinperheistä 14 on täysin samaa mieltä ja yksinhuoltajaperheistä yksi, siitä että seurakunnan kerhotoiminta tukee vanhemmuutta. Lähes samaa mieltä on 31 ydinperhettä ja 3 uusioperhettä. Ei samaa eikä eri mieltä ydinperheistä on 8, uusioperheistä 5 ja yksinhuoltajaperheistä 2. Vähän eri mieltä ydinperheistä on viisi ja uusioperheistä yksi. Täysin eri mieltä on yksi ydinperhe.

Johtopäätöksenä taulukosta 5 ja taulukosta 6 voidaan sanoa että vanhemmuuden tukeminen on onnistunutta, yhteensä 49 perhettä on lähes tai täysin samaa mieltä ja vastauksia oli yhteensä 71. Voidaan tietenkin kysyä, että minkälaista tukea kukin perhe tähän kysymykseen vastatessa on miettinyt. Päiväkerhon puolella pidettävät vanhempainkeskustelut kerhokauden alussa sekä kerhokauden aikana ovat yksi kanava, jossa vanhemmuutta voidaan tukea sekä arkipäivisin tapahtuvat keskustelut lapsia tuotaessa ja haettaessa kerhosta. Perhekerhojen aikana voisi tähän asiaan syventyä tarkemmin kysellen ja keskustellen vanhempien kanssa. Mielestäni vanhemmuuden tukeminen on tärkeää huomioida arjessa, koska perheiden elämä voi olla hektistä ja kiireistä nykypäivänä ja vanhempana jaksaa paremmin jos saa tukea. Olisiko vanhemmuuden tukemiseen apua esimerkiksi yhteisistä perheilloista, joissa perheet voisivat tutustua toisiinsa? Tulisivatko he toisilleen tutummaksi ja saisivat enemmän verkostoja arkensa ympärilleen? Teoriaosan kolmannessa luvussa esille tullut perheiden hyvinvoinnin edistävyys kaikkien hyvinvointiin pitäisi ottaa juuri vanhempien tukemisena haastavassa kasvatustehtävässä.

TAULUKKO 7. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Seurakuntaa lähemmäs perheenne arkea	19	36	10	4	1

Seurakunta lähemmäs perheen arkea vastauksista täysin samaa mieltä on 19 perhettä ja lähes samaa mieltä 36. Ei samaa eikä eri mieltä on 10 perhettä ja vähän eri mieltä on neljä. Täysin eri mieltä on yksi perhe. vastauksia tähän kysymykseen tuli yhteensä 70.

Samaa kysymystä tarkastellaan perhemuotojen mukaan niin taulukko 8 antaa siihen vastauksia.

TAULUKKO 8. Tuoko seurakunnan kerhotoiminta seurakuntaa lähemmäs perheen arkea?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Ydinperhe	17	30	7	4	1
Uusioperhe	2	4	2		
Yksinhuoltajaperhe		2	1		

Ydinperheistä 17 on täysin samaa mieltä ja 30 lähes samaa mieltä siitä, että seurakunta tulee lähemmäs perheen arkea kerhotoiminnan kautta. Uusioperheistä 2 on täysin samaa mieltä ja lähes samaa mieltä on 4 perhettä ja yksinhuoltajaperheistä 2 on lähes samaa mieltä. Ei samaa eikä eri mieltä ydinperheistä on 7, uusioperheistä 2 ja yksinhuoltajaperheistä 1. Vähän eri mieltä on 4 ydinperhettä ja täysin eri mieltä on yksi ydinperhe.

Taulukoista 7 ja 8 saadaan johtopäätökseksi mielestäni se, että kerhotoiminta tuo seurakuntaa lähemmäs perheen arkea. Kerhojen kautta muukin seurakunnan toiminta tulee tutummaksi erilaisten esitteiden ja tiedonantojen myötä, joita kerhoissa voidaan jakaa perheille. Lähes samaa mieltä ja täysin samaa mieltä olevien osuus on erittäin suuri, joten tämä asia on tärkeää seurakunnan huomioida, kun mietitään seurakuntalaisten arjesta käsin seurakunnan toimintaa. Mielestäni kerhotoiminnassa on onnistuttu hyvin jos perheessä koetaan että seurakunnan kerho kuuluu perheen arkeen. Perheiden arkeen mukaan

pääseminen nykypäivän hektisessä elämässä on positiivisen suunnan saamista, koska perheille on tarjolla muutakin toimintaa ja arki perheissä on hyvin usein hektistä. Teoriaosan kolmannen luvun mukaan perhetyötä tehdään yhdessä seurakuntalaisten kanssa, joten perheille tulee seurakunta lähemmäs heidän arkeaan, kun he saavat osallistua toimintaan suunnitteluissa ja toteutuksissakin.

TAULUKKO 9. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Kristilliseen kasvatukseen tukea	21	26	14	7	1

Tukea kristilliseen kasvatukseen perheistä on täysin samaa mieltä 21 ja lähes samaa mieltä 26. Ei samaa eikä eri mieltä perheistä on 14 ja vähän eri mieltä seitsemän sekä täysin eri mieltä on yksi perhe. Vastauksia on yhteensä 69.

Tarkasteltaessa samaa kysymystä perhemuotojen mukaan, saadaan vastaukseksi taulukon kymmenen mukaiset vastaukset.

TAULUKKO 10. Antaako seurakunnan kerhotoiminta tukea kristillisen kasvatukseen?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Ydinperhe	17	23	10	7	1
Uusioperhe	4	2	2		
Yksinhooltajaperhe		1	2		

Täysin samaa mieltä on ydinperheistä 17, uusioperheistä 4. Lähes samaa mieltä on ydinperheistä 23, uusioperheistä 2 ja yksinhuoltajaperheistä 1. Ei samaa eikä eri mieltä ydinperheistä on 10, uusioperheistä 2 ja yksinhuoltajaperheistä 2. Vähän eri mieltä on ydinperheistä 7 ja täysin eri mieltä on yksi ydinperhe.

Johtopäätöksenä taulukosta 9 ja 10 voidaan sanoa, että perheistä 47 on täysin samaa tai lähes samaa mieltä siitä, että kerhotoiminta antaa tukea kristilliseen kasvatukseen. Mielestäni huomio pitäisi kiinnittää, ei samaa eikä eri mieltä sekä vähän eri mieltä ja täysin eri mieltä olevien vastausten suurehkoon määrään. Päiväkerhotoiminta pohjautuu kristilliseen kasvatukseen, joten onko perhekerhoissa jotain tehtävää enemmän tätä kysymystä ajatellen Mitkä ovat ne sisällöllisesti tärkeät asiat, joita perheet ovat miettineet tähän kysymykseen vastatessaan? Mielestäni tätä kysymystä voisi pohtia yhdessä vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa ja ohjaajien olisi kenties tuotava rohkeammin esille kristillistä kasvatusta perheille. Mitä kristillisellä kasvatuksella tarkoitetaan juuri Kuusamon seurakunnassa? Sekä mitä perheet ajattelevat sen tarkoittavan? Tämä vuoropuhelu olisi mielestäni hyvin tärkeä. Lapsi on osallinen –asiakirjassa painotetaan kristillisen kasvatuksen erityistä tavoitetta seurakunnan lapsityössä. Ja päiväkerhotoiminta on kokonaisuudessaan kristillistä kasvatusta. (luku 4).

TAULUKKO 11. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Hengelliseen elämään tukea	5	33	19	8	3

Perheiden hengellisen elämän tukemisesta on täysin samaa mieltä 5 ja lähes samaa mieltä 33 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä perheistä on 19, vähän eri mieltä 8 ja täysin eri mieltä 3 perhettä. Vastauksia on yhteensä 68.

Jaoteltaessa samaa kysymystä perhemuotojen mukaan, saadaan taulukon 12 mukaisia vastauksia.

TAULUKKO 12. Antavatko seurakunnan kerhot tukea hengelliseen elämäänne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Ydinperhe	4	26	16	8	3
Uusioperhe	1	6	1		
Yksinhuoltajaperhe		1	2		

Täysin samaa mieltä ydinperheistä on 4 ja uusioperheistä 1. Lähes sama mieltä on 26 ydinperhettä, 6 uusioperhettä ja yksi yksinhuoltajaperhe. Ei samaa eikä eri mieltä oli 16 ydinperhettä, 1 uusioperhe ja 2 yksinhuoltajaperhettä. Vähän eri mieltä on 8 ydinperhettä ja täysin eri mieltä on kolme ydinperhettä.

Mielestäni taulukot 11 ja 12 antavat positiivisen signaalin kerhotoiminnan hengellisestä annista perheille. Lähes samaa ja täysin samaa mieltä olevien määrä on suurempi kuin ei samaa, vähän eri ja täysin eri mieltä olevien perheiden vastausten määrä. Tämän kysymyksen vastaukseen on varmasti myös vaikuttanut se kumpaa kerhopalvelua perhe käyttää. Kuitenkin tulkittaessa taulukkoa, mielestäni parantamisen varaa on perheiden hengellisen elämän tukemisessa. Mielestäni on myös avattava keskustelua vanhempien kanssa tämän kysymyksen merkityksestä, mitä he ajattelivat vastatessaan tähän kysymykseen. Mikä heille olisi tukea juuri oman perhetilanteen kannalta ajatellen?

7.2. Ovatko kerhojen ajat ja määrät sopivia mielestänne?

TAULUKKO 13. Ovatko kerhojen ajat ja määrät sopivia mielestänne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Parkkikerhot aamuisin	14	11	12	10	4
Avoin kerho aamuisin	12	14	16	3	1
Ensiäitien kerho iltpäivisin	7	9	30		

Parkkikerho aamuisin on täysin samaa mieltä 14, lähes samaa mieltä 11 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä perheistä on 12, vähän eri mieltä on 10 ja täysin eri mieltä perheistä on 4. Avoin kerho aamuisin perheistä täysin samaa mieltä on 12, lähes samaa mieltä 14. Ei samaa eikä eri mieltä perheistä on 16, vähän eri mieltä 3 ja täysin eri mieltä yksi perhe. Ensiäitien kerho iltpäivisin on täysin samaa mieltä 7, lähes samaa mieltä 9 perhettä. Perheistä 30 ei ole samaa eikä eri mieltä asiasta.

Kysymyksessä on esillä Kuusamon seurakunnan kerhokauden 2012 - 2013 kokoontumisajat, joihin perheet ovat ottaneet kantaa. Kerhoajat tämän taulukon 13 mukaan ovat sopivat perheille. Ensiäitien kerhon kohdalla olevat ei samaa eikä eri mieltä vastaukset tulkitsemme niin, että tätä palvelua perheistä käyttää vain pieni osa vastaajista ja muut perheet eivät ota kantaa. Kuitenkin tulevien kerhokausien suunnittelussa kannattaa aikoja tarkastella ja suunnitella mahdollisuuksien mukaan monipuolisemmin. Teorialuvussa 4 Saarisen ajatukset kerhojen ajoista 2-3 tuntia kerrallaan tuntuvat sopivan hyvin kuusamolaisille perheille. Myös se että seurakunta päättää oman seurakunnan tarpeista ja toiveista lähtevät kerhoaikojen määrät on sopinut hyvin vastanneille perheille tässä tutkimuksessa.

TAULUKKO 14. Ovatko kerhojen ajat ja määrät sopivia mielestänne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Päiväkerho 3.-v. aamuisin	19	10	16	3	
Päiväkerho 4.-v. aamuisin	16	7	18	2	5
Päiväkerho 5.-v. aamuisin	15	6	22	1	3
Sivukylän kerho aamuisin	10	6	22	2	
Päiväkerho 3.-v. iltapäivisin	6	6	18	4	6
Päiväkerho 4.-v. iltapäivisin	15	6	15	7	1
Päiväkerho 5.-v. iltapäivisin	14	7	20	5	2
Sivukylän kerho iltapäivisin	5	7	22	2	2

Perheistä 19 on täysin samaa mieltä että 3.-vuotiaiden päiväkerho on aamuisin, lähes samaa mieltä 10. Ei samaa eikä eri mieltä on 16 perhettä ja vähän eri mieltä 3. Iltapäivisin päiväkerho 3.-vuotiaille täysin samaa mieltä on 6 ja lähes samaa mieltä 6 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä perheistä on 18, vähän eri mieltä 4 ja täysin eri mieltä 6 perhettä.

4.-vuotiaiden päiväkerhot aamuisin täysin samaa mieltä perheistä on 16, lähes samaa mieltä 7. Ei samaa eikä eri mieltä perheistä on 18, vähän eri mieltä on kaksi ja täysin eri mieltä on viisi perhettä. Iltapäivisin päiväkerho täysin samaa mieltä perheistä on 15, lähes samaa mieltä 6. Ei samaa eikä eri mieltä on 15, vähän eri mieltä 7 ja täysin eri mieltä yksi perhe.

5.-vuotiaiden päiväkerhot aamuisin täysin samaa mieltä on 15, lähes samaa mieltä 6 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä on 22, vähän eri mieltä 1 perhe. Täysin eri mieltä on 3 perhettä. Iltapäivisin päiväkerho on täysin samaa mieltä 14, lähes samaa mieltä 7 perhettä.

Ei samaa eikä eri mieltä on perheistä 20, vähän eri mieltä on viisi ja täysin eri mieltä 2 perhettä.

Sivukylän kerho aamuisin täysin samaa mieltä on 10 ja lähes samaa mieltä 6 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä on 22 ja vähän eri mieltä on kaksi perhettä. Sivukylän kerho iltapäivisin täysin samaa mieltä on 5 ja lähes samaa mieltä 7 perhettä. 22 perhettä ei ole samaa eikä eri mieltä ja vähän eri mieltä on kaksi ja täysin eri mieltä on kaksi perhettä.

Johtopäätöksenä taulukosta 14 sanoisin, että 3.-vuotiaiden ja 4.-vuotiaiden olisi hyvä säilyttää aamupäivissä. Ja mielestäni olisi hyvä kokeilla 5.-vuotiaiden kerhoja iltapäivisin. Sivukylän kerhoajat olisi myös mielestäni hyvä sovittaa aamuihin. Kerhojen säännöllisyys ja viikoittainen kokoontuminen sopivat hyvin kuusamolaisille perheille ja Saarisen mukaan (Teorialuku 4) päiväkerhot kokoontuvat säännöllisesti 2-3 kertaa viikossa 2-3 tuntia kerrallaan.

TAULUKKO 15. Ovatko kerhojen ajat ja määrät sopivia mielestänne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Parkkikerho 1krt/kuukausi	6	4	12	6	16
Avoin kerho joka viikko	18	6	17		1
Ensiäitien kerho joka viikko	12	6	24		

Kerhojen määristä puhuttaessa taulukko 15 antaa vastauksen siihen, että parkkikerho kerran kuukaudessa on täysin eri mieltä 16 ja vähän eri mieltä 6 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä perheistä on 12, lähes samaa mieltä 4 ja täysin samaa mieltä 6. Johtopäätöksenä sanoisin että parkkikerhojen määrään ei olla tyytyväisiä, joten tähän olisi kiinnitettävä huomiota suunniteltaessa tulevaisuuden parkkikerhoja.

Avoin kerho viikoittain on täysin samaa mieltä 18 ja lähes samaa mieltä 6 perhettä. Perheistä 17 ei ole samaa eikä eri mieltä. Ja täysin eri mieltä on yksi perhe. Mielestäni tämän perusteella avoin kerho on tarpeellinen olla joka viikko.

Ensiäitien kerho viikoittain on täysin samaa mieltä 12 ja lähes samaa mieltä 6 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä on 24 perhettä. Mielestäni ensiäitien kerho on tarpeellinen joka viikko. Monikasvoinen kirkko kirjan mukaan perhekerhot kokoontuvat seurakunnissa aamupäivisin ja kokoontumisajoista voidaan päätellä että lapsia kotona hoitaville perheille toiminta arkipäivisin on tärkeä osa arkea.

TAULUKKO 16. Ovatko kerhojen ajat ja määrät sopivia mielestänne?

	Täysin samaa mieltä kpl	Lähes samaa mieltä kpl	Ei samaa eikä eri mieltä kpl	Vähän eri mieltä kpl	Täysin eri mieltä kpl
Päiväkerho 3.-v. 1krt / viikko	24	8	11	3	2
Päiväkerho 4.-v. 2 krt / viikko	30	3	11		
Päiväkerho 5.-v 2 krt / viikko	32	4	13	1	
Sivukylän kerho 1 krt / viikko	14	6	18	4	3

Päiväkerho 3.-vuotiaille kerran viikossa perheistä 24 on täysin samaa mieltä ja 8 lähes samaa mieltä. Ei samaa eikä eri mieltä on 11, vähän eri mieltä 3 ja täysin eri mieltä 2 perhettä. Mielestäni tämän tuloksen perusteella on hyvä jatkaa 3.-vuotiaiden kerhoa kerran viikossa.

Päiväkerho 4.-vuotiaille kaksi kertaa viikossa on perheistä täysin samaa mieltä 30 ja lähes samaa mieltä 3 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä on 11 perhettä. Tämän tuloksen perusteella kerhon pitäisi jatkua kaksi kertaa viikossa.

Päiväkerho 5.-vuotiaille kaksi kertaa viikossa on täysin samaa mieltä 32 perhettä ja lähes samaa mieltä 4 perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä on 13, vähän eri mieltä 1 perhe. Tuloksen perusteella kerhon on hyvä jatkaa kaksi kertaa viikossa.

Sivukylän kerho kerran viikossa perheistä täysin samaa mieltä on 14 ja lähes samaa mieltä on kuusi perhettä. Ei samaa eikä eri mieltä on 18 perhettä ja vähän eri mieltä 4 sekä täysin eri mieltä 3 perhettä. Mielestäni tämän tuloksen perusteella sivukylän kerho tulisi olla kerran viikossa.

7.3. Kehittämisehdotuksia perheiltä

Perheille jaetussa kyselylomakkeessa oli monivalintakysymysten jälkeen kysymys perheille: Jos seurakunnan kerhotyötä perheille olisi mahdollisuus lisätä, mitä toivoisitte sen olevan? (Liite 2, kysymys 8). Tässä kohdassa perheiden kehittämisehdotukset liittyivät kysymykseen: Mitä seurakunnan kerhotoiminta antaa perheellenne?

Luettelo kehittämisehdotuksista:

- kerhoihin lisää ohjaajia
- avoimia kerhoja lisää
- ruokailu sisältyisi avoimeen kerhoon
- päiväleirejä perheille
- seurakuntatalolla musiikkihetkiä
- enemmän henkistä tukea vanhemmuuteen
- parkkikerho joka viikko (7 vastausta)
- iltaisin tapahtumia perheille
- perhekerhoja iltaisin
- parkkikerho perjantaisin
- perhekerhoja sivukylille
- pitempi kerhoaika 5.-vuotiaille ja 3 kertaa viikossa
- sivukyläen kerho 2 kertaa viikossa
- teema kerhoja esim. kädentaidot, liikunta
- vertaisryhmä vanhemmille ja parkkikerho yhtä aikaa –projekti
- sivukylän lasten oma parkkikerho

- avoin kerho toisenakin päivänä

Perheille jaetussa kyselylomakkeessa oli monivalintakysymysten jälkeen kohta, jossa pyydettiin perheiltä kehittämissuhteita (Liite 2, kysymys 9). Tässä kohtaa perheiden kehittämissuhteet liittyivät kerhojen aikoihin ja määriin.

Luettelo kehittämissuhteista:

- kerho olisi yhdistetty parkki ja avoin kerho, joka päättyisi yhteiseen ruokailuun
- eri-ikäisille sisaruksille kerhoajat olisivat samat, vaikka kerhot olisivat eri paikassa
- avoimia kerhoja lisää
- sivukylille myös avoimia kerhoja
- 4-5-vuotiaiden yhteinen kerhoryhmä kerran viikossa
- retkiä
- parkkikerhoja enemmän (5 vastausta)
- kerhot olisivat 2-3 kertaa viikossa
- sivukylän kerho olisi saman kylän alueella eri paikoissa
- iltapäivisin parkkikerho
- ryhmämuskari
- sivukylät 2 kertaa viikossa
- avoin kerho kokoontuisi klo 10-12
- 3.-vuotiaiden kerho olisi 2 kertaa viikossa 1,5, tuntia kerrallaan

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni aiheen valinta minulle oli erittäin selvänä mielessä jo vuonna 2010, tekemisen aloitus vain siirtyi erilaisten työelämässä tulleiden haasteiden vuoksi. Syksyllä 2012 aloitin opinnäytetyön teoriaan tarvittavien kirjojen hakemisen. Monta kirjaa tuli luettua ja selattua läpi ennen kuin löysin omasta mielestäni sopivimmat. Tähän tarvitsin paljon aikaa, mutta se kannattaa, jotta saa mieleisensä. Halusin lähteiksi uusimmasta päästä olevaa tietoa, koska se palvelee nykyajan ihmisiä parhaiten. Marraskuussa aloin itselleni hahmottelemaan että mitä haluan tietää ja miten. Keskustelin asiasta myös työnantajan edustajan kanssa ja joulukuussa esitellessäni suunnitelmaani koululla, sain myös hyviä vinkkejä, miten asiaa kannattaa lähestyä.

Varsinaisen kirjoittamisen aloitin joulukuun loppupuolella ja tammikuussa jatkoin sekä kirjojen lukemista että kirjoittamista. Tammikuussa viikoilla 3 ja 4 jaettiin myös kyselylomakkeet perheille seurakunnan lastenohjaajien kautta päiväkerhoissa ja perhekerhoissa kävin myös itse. Haluan sanoa ison kiitoksen Kuusamon seurakunnan lastenohjaajille, joiden aktiivinen ote myötävaikuttanut positiivisesti kyselylomakkeiden takaisin saamiseen. Lomakkeet sain takaisin tammikuun lopussa. Kiitos kaikille perheille, jotka autoitte vastaamalla kyselylomakkeeseen. Kyselylomakkeen laatimisessa minulla oli monia eri vaihtoehtoja, mutta mielestäni löysin onnistuneimman juuri meidän kotiseurakuntaamme. mielestäni tämän tyyllisessä opinnäytetyössä on tärkeää tuoda esille juuri oman paikkakunnan omaleimaisuutta ja vahvuutta esille. Palautuneiden vastausten määrään olen erittäin tyytyväinen vaikkakin kaikki jaetut kyselylomakkeet olisi otettu vastaan mielihyvin.

Tutkimustuloksiin sain vastauksia hyvin ja koenkin että Kuusamon seurakunnassa tehdään hyvää työtä alle kouluikäisten lasten ja perheiden kanssa. Suurimmaksi osaksi vastaukset olivat positiivisen vaikutelman antavia, ja kriittisesti suhtautuviin asioihin oli annettu myös kehittämisehdotuksia kiitettävästi. Mielestäni kriittisyyteen täytyy aina olla rakentavia ehdotuksia ja niitä kyselylomakkeiden kautta tuli hyvin esille. Tuloksia analysoidessa

käytin taulukoita, jotka mielestäni on helppo ymmärtää ja tulkita. Taulukko antaa vastauksen kaikkien kohdalta ja myös ensimmäisessä tutkimusongelmassa perhemuotojen mukaan. Perhemuodoista suurin osa oli ydinperheitä ja suurin osa vastaajista oli käyttänyt seurakunnan palveluja yli 3 vuotta. Eli perheen kaikki lapset käyttävät kerhoja, vaikkakin ovat syntyneet eri perhetilanteeseen ja eri yhteiskunnan aikaan. Tämä asia on mielestäni huomionarvoinen, että perheet tuovat lapsensa seurakunnan kerhoihin, vaikka samaan aikaan tapahtuu paljon yhteiskunnallisia muutoksia ja kirkosta eroaminen on välillä voimakastakin.

Mielestäni tavoite saada suunnittelulle työkalu toteutui aika hyvin, kyselylomakkeen kautta saimme perheitä hyviä ja käyttökelpoisia kehittämisideoita. Nyt Kuusamossa onkin mietittävä, miten on resursseja ja edellytyksiä toteuttaa perheiden ideoita. Voidaanko perhetyön puolelta lisätä parkkikerhojen määrää, joka mielestäni nousi yksittäisenä kehittämisideana suurimmin esille. Tai voidaanko iltaisin järjestää enemmän perheille yhteisiä tapahtumia? Mielestäni nousi esille myös tarve sille, että perheet saavat tulla ja toimia yhdessä, joten jotta tavoitetaan työssäkäyvät perheenjäsenet, on tuotava toimintaan muutoksia. Tämähän voisi olla vaikka projektiluontoisesti, kuten yhdessä ideassa esitettiin.

Itselleni tämän laajuinen opinnäytetyö oli ensimmäinen ja prosessina koenkin että se oli aikuisopiskelijalle todella haastavaa yhdistää opinnot, työ ja perhe-elämä. Mutta tutkimuksen anti oli todella mielenkiintoinen ja mielestäni minun ja lastenohjaajien työtä tukevaa. Tulevan syksyn suunnittelussa on hyvä huomioida perheiden toiveita ja kehittämisideoita. Mieleeni tuli tämän työn aikana, että olisi hyvä kysyä palautetta keväisin kirjallisesti perheiltä. Sekä miettiä heidän kanssaan mitä eri käsitteillä he tarkoittavat ja mitä me lapsityössä ajattelemmes esimerkiksi hengellisestä tukemista perheille. Koen myös että seurakunnan lapsityö on hyvällä suunnalla, mutta kehittämisen polkuja on myös ja niihin olisi hyvä paneutua yhteistyöllä.

LÄHTEET

Lapsi on osallinen. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja. 2008. Kirkon kasvatusta ja nuorisotyötä / Kirkkohallitus: Oriveden kirjapaino.

Minäkö perhetyön tekijä? – suuntaviivoja perhelähtöisen työtteen vahvistamiseen seurakunnassa. 2009. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2009:10. Helsinki: Yliopistopaino.

Haastettu kirkko. 2012. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja. Porvoo: Bookwell Oy.

Monikasvoinen kirkko. 2008. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004-2007. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 103. Porvoo: Bookwell Oy.

Rakkautta lahja. Piispojen puheenvuoro perheestä, avioliitosta ja seksuaalisuudesta. 2008, 2. painos. Helsinki: Kirjapaja.

Cacciatore, R. 2010. Lapsi ja perhe. Teoksessa Jokela, E & Pruuki, H (toim.) Jo iso, vielä pieni, kouluikäisen lapsen maailma. PTK –poikien ja tyttöjen keskus ry. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy. 7-29.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. 2009. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy. 139-140, 193-201.

Jallinoja, R. 2000. Perheen aika. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy. 185-218.

Jarasto, P. & Sinervo, N. 1997. Alle kouluikäisen lapsen maailma. 2. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy. 125-158.

Kronqvist, E-L & Kumpulainen, K. 2011. Lapsuuden oppimisympäristöt. Eheä polku varhaiskasvatuksesta kouluun. WSOYpro Oy. 121-141

Lindfors, H. toim. 2000. Perhekerhojen yhteisiin hetkiin. Suomen ev.lut seurakuntien lapsityön keskus. Lasten keskus oy. Helsinki: Gummerus kirjapaino Oy.

Lindfors, H. 1997. Teoksessa Luukkonen, I. (toim.) Nollasta neljääntoista, käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: LK-kirjat. 152-163

Mattila, K-P. 2011. Lapsen vahvistava kohtaaminen. PS-kustannus. Juva: Bookwell Oy. 55-66.

Saarinen, S. 1997. Työalojen erityispiirteitä. Teoksessa Luukkonen, L (toim.) Nollasta neljääntoista, käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: LK-kirjat. 130-135.

Utrio, K. toim. 1997. Familia eurooppalaisen perheen historia. 6. Ydinperheen aika. Hämeenlinna: Tammi. 195-220.

Uusimäki, M. 2005. Perhetyötäkö kaikki? Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisusarja 20. Oulu. Oulun kaupungin painatuskeskus. 153-163.

Wennermark, P-L & Alopaeus-Karhunen, P-L. 2004. Teoksessa Heinonen, L., Luodeslampi, J. & Salmensaari, L (toim.) Lapsityön käsikirja. Jyväskylä. Gummerus Oy. 13-24.

Sähköiset julkaisut

Kuusamon seurakunta. Lapsiperheille. [www.dokumentti](http://www.dokumentti.fi). Saatavilla: www.kuusamonseurakunta.fi. Luettu 9.1.2013.

Kirkon varhaiskasvatus. Seurakuntien lapsityön keskus. Päiväkerho. [www.dokumentti](http://www.dokumentti.fi). Saatavilla: [http://www.evl-slk.fi/kirkon_varhaiskasvatus/päiväkerhot](http://www.evl-slk.fi/kirkon_varhaiskasvatus/paivakerhot). Luettu 14.1.2013.

Tilastokeskus - Laatuseloste, perheet 2011. [www.dokumentti](http://www.dokumentti.fi). Saatavilla: <http://www.stat.fi/til/perh/2011>. Luettu 11.1.2013.

Tilastokeskus - Perheet 2008. [www.dokumentti](http://www.dokumentti.fi). Saatavilla: <http://www.stat.fi/til/perh/2008>. Luettu 11.1.2013.

Liite 1: Saatekirje perheille lähtevään kyselylomakkeeseen

Hyvät vanhemmat!

Olen Satu Koski, seurakunnan vastaava lastenohjaaja ja työn ohessa opiskelen Centrian ammattikorkeakoulussa.

Teen opinnäytetyötäni Kuusamon seurakunnan lasten ja perheiden kerhopalveluista ja haluan teidän mielipiteitänne tämän kyselyn avulla. Opinnäytetyön avulla Kuusamon seurakunta saa tietoa lasten ja perheiden käyttämien palvelujen nykytilanteesta ja "työvälineen" suunnitella tulevaisuuden toimintaa lapsille ja perheille.

Päiväkerholaisten perheille kysely tulee kerholaisen mukana ja pyydän sen myös palauttamaan kerholaisen mukana vaikkapa seuraavalla kerhokerralla kerhopaikan lastenohjaajille.

Perhekerhoissa kävijöille esittelen kyselyn ja pyydän vastaamaan joko siinä kerhokerrassa tai palauttamaan kyselyn seuraavalla kerralla lastenohjaajille.

Pyydän teitä palauttamaan kyselyn mukana tulevassa kirjekuoressa viimeistään 31.1.2013 mennessä kerhopisteisiin.

Kysely on luottamuksellinen ja tietoa ei tuoda esille kenenkään nimellä ja kyselyyn ei tarvitse laittaa nimeänne, ellette halua.

Kiitän vastauksistanne!

Ystävällisin terveisin Satu Koski (satu.koski(at)evl.fi)

Liite 2 / 1

Liite 2: Kyselylomake perheille

Ensimmäisellä sivulla kysellään taustatietoja, muilla sivuilla kysellään tarkemmin kerhon sisällöstä ja kerhoajoista. Kysymyksiin vastataan ympyröimällä vastaava numero ja osaan kysymyksiin voitte kirjoittaa vastauksenne kysymyksen alle.

1. Käyttämänne palvelu seurakunnassa
 - a) parkkikerho
 - b) avoin kerho
 - c) ensiäitien kerho
 - d) päiväkerho
 - e) jokin muu Mikä? _____

2. Montako lasta perheestänne käy kerhossa?
 - a) yksi
 - b) 2 – 3
 - c) enemmän kuin 3

3. Kuinka kauan olette käyttäneet seurakunnan kerhopalveluja
 - a) muutaman kerran
 - b) muutamia kuukausia
 - c) 1 – 2 vuotta
 - d) enemmän kuin 3 vuotta

4. Lastenne iät / lapsenne ikä

5. Huoltajien iät / huoltajan ikä

6. Perhemuotonne
 - a) ydinperhe (isä, äiti, lapsia)
 - b) uusioperhe (isä/isäpuoli, äiti/äitipuoli, lapsia)
 - c) yksinhuoltajaperhe
 - d) muu Mikä?

Liite 2 / 2

7. Mitä seurakunnan kerhot antavat perheellenne?

Ympyröi vaihtoehdon perässä oleva numero, joka vastaa ajatusta siitä mitä kerhot antavat perheellenne. Numerot tarkoittavat:

- 1 = täysin samaa mieltä
- 2 = lähes samaa mieltä
- 3 = ei samaa eikä eri mieltä
- 4 = vähän eri mieltä
- 5 = täysin eri mieltä

a) lapselle uusia kavereita	1	2	3	4
5				
b) aikuiselle paikan keskustella	1	2	3	4
5				
c) tukea vanhemmuuteen	1	2	3	4
5				
d) seurakuntaa lähemmäs	1	2	3	4
5				
perheenne arkea				
e) kristilliseen kasvatukseen				
tukea	1	2	3	4
5				
f) hengelliseen elämään tukea	1	2	3	4
5				

8. Jos seurakunnan kerhotyötä perheille olisi mahdollisuus lisätä, mitä toivoisitte sen olevan?

Liite 2 / 3

9. Ovatko kerhojen ajat ja määrät sopivia mielestänne?

Ympyröi mielipidettänne kuvaava numero.

Numerot tarkoittavat:

1 = täysin samaa mieltä

2 = lähes samaa mieltä

3 = ei samaa eikä eri mieltä

4 = vähän eri mieltä

5 = täysin eri mieltä

a) parkkikerho aamuisin 5	1	2	3	4
b) avoin kerho aamuisin 5	1	2	3	4
c) ensiäitien kerho iltapäivisin 5	1	2	3	4
d) päiväkerho 3v aamuisin 5	1	2	3	4
e) päiväkerho 4v aamuisin 5	1	2	3	4
f) päiväkerho 5v aamuisin 5	1	2	3	4
g) sivukylän kerho aamuisin 5	1	2	3	4
h) päiväkerho 3v iltapäivisin 5	1	2	3	4
i) päiväkerho 4v iltapäivisin 5	1	2	3	4
j) päiväkerho 5v iltapäivisin 5	1	2	3	4
k) sivukylän kerho iltapäivisin 5	1	2	3	4
l) parkkikerho kerran kuussa 5	1	2	3	4
m) avoin kerho joka viikko 5	1	2	3	4
n) ensiäitien kerho joka viikko 5	1	2	3	4

Liite 2 / 4

o) päiväkerhot 3v (1kerta/vko) 5	1	2	3	4
p) päiväkerhot 4v (2krt/vko) 5	1	2	3	4
q) päiväkerhot 5v (2krt/vko) 5	1	2	3	4
r) sivukylän kerho (1krt/vko) 5	1	2	3	4

Kehittämisehdotuksianne:

10. Mitä aiheita toivotte hartaudessa käsiteltävän?

1 = kyllä

2 = ei

3 = en osaa sanoa
sanoa

kyllä

ei

en osaa

a) kirkkovuoden mukaisia aiheita	1	2	3
b) yhteiskunnallisia aiheita	1	2	3
c) kerholaisten ehdottamia aiheita	1	2	3
d) Raamatun peruskertomuksia	1	2	3
e) omantunnon asioita (oikea-väärä ym)	1	2	3
f) Muuta , Mitä?			

Liite 2 / 5

11. Onko hartaus tärkeä osa kerhoa?

1 = kyllä Perustelunne:

2 = ei Perustelunne:

3 = vähän tärkeä

12. Mitä toimintaa pitäisi kerhossa olla enemmän?

1 = kyllä

2 = ei

	kyllä	ei
a) yhteisiä leikkejä	1	2
b) musiikkia	1	2
c) Raamatun peruskertomuksia	1	2
d) askartelua	1	2
e) muuta Mitä?		

13. Mitä muuta haluatte sanoa seurakunnan kerhoista?

14. Onko kerhopisteen sijaintialueella merkitystä kerhossa käymiseen? Ympyröi vastauksesi.

suuri merkitys 1

pieni merkitys 2

ei merkitystä 3

Mikä olisi mielestänne hyvä kerhopaikan sijaintialue?

KIITOS vastauksistanne!!